

**„REGULAMENTUL AUTORITĂȚILOR CANONICE
DISCIPLINARE ȘI AL INSTANȚELOR DE JUDECATĂ
ALE BISERICII ORTODOXE ROMÂNE”.
CONTRIBUȚIA ARHIEPISCOPIEI TIMIȘOAREI**

Preot dr. Cosmin Panțuru

Abstract: As for matters of internal discipline, our Church has applied, in time, canonical provisions from modern Romania imbedded with norms foreseen in Disciplinary Court and Trial Regulations in 1926 and 1949. They have been issued by the church authority in compliance with Laws of Cults and Church Statutes in 1925 and 1948-1949. The 1949 Regulation was updated several times and was still enforced until 2015.

A number of 17 sense and shape provisions present in this article have been acknowledged from amendments brought by the Timișoara Archbishopric.

Keywords: regulation, disciplinary, court, trial, status.

În chestiuni de disciplină internă, în Biserica noastră s-au aplicat în timp prevederile canonice coroborate în România modernă cu normele cuprinse în *Regulamentele instanțelor disciplinare și de judecată* din anii 1926 și 1949. Acestea au fost emise de autoritatea bisericească în conformitate cu *Legile cultelor* și cu *Statutele bisericești* din anii 1925 și 1948-49. *Regulamentului* din 1949 i s-au adus o seamă de modificări, rămânând în uz până în 2015. După intrarea în vigoare a *Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*, în anul 2008 a fost emis noul *Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române* (Statutul B. O. R.), simțindu-se nevoia elaborării unui nou *Regulament de procedură* care să răspundă noilor cerințe legislative. În acest scop a fost întocmit de către Subcomisia pentru Statut și regulamente și definitivat de către Cancelaria Sfântului Sinod proiectul intitulat *Regulamentul instanțelor disciplinare și de judecată ale Bisericii Ortodoxe Române* (R. I. D. J.). În cursul anului 2014 fiecare Mitropolie - prin Eparhiile sufragane - a avut obligația de a-i aduce amendamente. Aceste propuneri au fost discutate și aprobate în fiecare Sinod Mitropolitan și înaintate apoi Sfântului Sinod, concretizându-se prin aprobare în *Noul Regulament al*

autorităților canonice disciplinare și al instanțelor de judecată ale Bisericii Ortodoxe Române (R. A. C. D. I. J.), intrat în vigoare în urma ședinței sinodale din 5-6 februarie 2015.

TEXT ÎNȚIAL R. I. D. J.	AMENDAMENT	JUSTIFICARE	TEXT FINAL R. A. C. D. I. J.
„Apostazia se sancționează prin caterisire și excomunicare”. [art. 10, al. (2)]	„Apostazia se sancționează prin caterisire <u>în cazul clericilor</u> și excomunicare”.	La art. 11-27 din RIDJ. se face diferențiere între sancțiunile aplicate clericilor și mirenilor. Pe de altă parte, mireni nu pot fi caterisiți!	„Apostazia, <u>în cazul clericilor</u> , se sancționează prin caterisire și excomunicare, iar <u>în cazul mirenilor</u> prin excomunicare”. [art. 9, al. (2)]
„Clericul care săvârșește Sfânta Taină a Cuminiei fără a se încredința dacă mirii sau nașii îndeplinesc prevederile canonice și legale...” [art. 29, al. (8)]	„Clericul care săvârșește Sfânta Taină a Cuminiei fără a se încredința dacă mirii și nașii îndeplinesc prevederile canonice și legale...”	Dacă textul inițial nu se modifică înseamnă că se pot verifica pentru apartenența la confesiunea ortodoxă fie mirii, fie nașii. Ori norma canonică arată că ambele categorii trebuie să fie de confesiune ortodoxă.	„Clericul care săvârșește Sfânta Taină a Cuminiei fără a se încredința dacă mirii și nașii îndeplinesc prevederile canonice și legale...” [art. 29, al. (8)]
„Clericul care săvârșește Sfânta Taină a Cuminiei în afara bisericii parohiale se sancționează cu mutare disciplinară...” [art. 29, al. (9)]	„Clericul care săvârșește Sfânta Taină a Cuminiei în afara bisericii parohiale și <u>filiale</u> se sancționează cu mutare disciplinară...”	Unele parohii au și filii (art. 46, al. (1) din Statutul B.O.R.). Din textul nemodificat ar însemna că doar în bisericile parohiale se pot săvârși Sfintele Taine, excluzându-le pe cele filiale.	„Clericul care săvârșește Sfânta Taină a Cuminiei în afara bisericii parohiale <u>sau a filialei</u> se sancționează cu mutare disciplinară...” [art. 29, al. (9)]

<p>„Executarea <u>a</u> unei activități sau slujiri bisericesti, care nu a fost în prealabil aprobată de autoritățile superioare bisericesti...”</p> <p>[art. 34, al. (2)]</p>	<p>„Executarea unei activități sau slujiri bisericesti, care nu a fost în prealabil aprobată de autoritățile superioare bisericesti...”</p>	<p>Fiind vorba de un substantiv articalat cu articol hotărât, nu mai este necesară dublarea prin folosirea și a celui de întâiere.</p>	<p>„Executarea unei lucrări edilitare sau exercitarea unei activități sau slujiri bisericesti care nu a fost în prealabil aprobată de autoritățile superioare bisericesti...”</p> <p>[art. 34, al. (2)]</p>
<p>„Mireni și cadrele didactice clericale, care prin acțiunile lor arată neascultare față de autoritatea bisericescă se sancționează cu destituirea din slujirea clericală sau retragerea binecuvântării / aprobării scrise chinarihale”.</p> <p>[art. 34, al. (4)]</p>	<p>„Mireni și cadrele didactice clericale, care prin acțiunile lor arată neascultare față de autoritatea bisericescă se sancționează cu destituirea din slujirea clericală <u>(în cazul clericilor)</u> sau retragerea binecuvântării/aprobării scrise chinarihale <u>(în cazul clericilor și mirenilor)</u>”.</p>	<p>Mireni nu pot fi destituiți din slujirea clericală deoarece nu sunt clerici.</p>	<p>„Cadrele didactice, clerici și mireni, care prin acțiunile lor arată neascultare față de autoritatea bisericescă, se sancționează cu retragerea binecuvântării (aprobării scrise) chinarihale”.</p> <p>[art. 34, lit. (4)]</p>
<p>„(...) clerical, pe baza referatului întocmit de inspectorul eparhial, este deferit judecătii Consistoriului eparhial din eparhia unde se află în</p>	<p>„(...) clerical, pe baza referatului întocmit de inspectorul eparhial, este deferit judecătii Consistoriului eparhial din eparhia unde se află în mod necanonic,</p>	<p>Clerical în cauză trebuie citat la domiciliul său. El depinde canonic de senatul său unde își desfășoară activitatea. Cartea canonică este în eparhia de unde el</p>	<p>„(...) clerical, pe baza referatului întocmit de inspectorul eparhial, este deferit judecătii Consistoriului eparhial din eparhia</p>

<p>mod necanonic, pentru a fi caterisit”.</p> <p>[art. 40, al. (2)]</p>	<p>pentru a fi caterisit, <u>cu aprobarea scrisă ierarhului său și/sau după eliberarea cărții canonice”.</u></p>	<p>provine. Ar putea să-l judece ierarhul străin cu aprobarea ierarhului lui canonic, dar numai după eliberarea cărții canonice.</p>	<p>unde se află în mod necanonic, pentru a fi caterisit, <u>dacă episcopul său nu a luat măsuri în acest sens”.</u></p> <p>[art. 40, al. (2)]</p>
<p>„(...) Membrii acestui Consistoriu sunt preoți, având gradul II, doctori, absolvenți de masterat sau licențiați în teologie, care au cunoștințe canonice, juridice și se perfecționează prin participare la cursurile organizate de Patriarhia Română”.</p> <p>[art. 52, al. (2)]</p>	<p>„(...) Membrii acestui Consistoriu sunt preoți, având <u>cel puțin gradul II</u>, doctori, absolvenți de masterat sau licențiați în teologie, care au cunoștințe canonice, juridice și se perfecționează prin participare la cursurile organizate de Patriarhia Română”.</p>	<p>Art. 150, al. 4) din Statutul B.O.R. prevede că trebuie să fie preoți „cu cel puțin gradul II” (deci, pot să fie și cu gradul I). Dacă articolul rămâne nemodificat, el vine în conflict cu art. 150, al. (4) din Statut, iar membrii Consistoriului eparchial nu pot fi decât preoți cu gradul II.</p>	<p>„(...) Membrii acestui Consistoriu sunt preoți, având <u>cel puțin gradul II</u>, doctori, absolvenți de masterat sau licențiați în teologie, care au cunoștințe canonice, juridice și se perfecționează prin participare la cursurile organizate de Patriarhia Română”.</p> <p>[art. 52, al. (2)]</p>
<p>„(...) preoți (...) alții decât cei numiți în Consistoriile eparchiale și care sunt doctori, absolvenți de masterat sau licențiați în teologie și au cunoștințe canonice și juridice”.</p>	<p>„(...) preoți (...) <u>cu cel puțin gradul II în preoție</u>, alții decât cei numiți în Consistoriile eparchiale și care sunt doctori, absolvenți de masterat sau licențiați în teologie și au cunoștințe canonice și juridice și se</p>	<p>În art. 153, al. (3) din Statutul B.O.R. se face trimitere la art. 150, al. (4) din același Statut cu referire la condițiile ce trebuie să le îndeplinească membrii Consistoriului mitropolitan: „cel puțin gradul II în preoție”.</p>	<p>Chiar dacă nu a fost modificat explicit, conținutul statutară pe care trebuie să o îndeplinească și să o respecte un membru ales în Consistoriul mitropolitan este cel al președinții sale</p>

[art. 55, al. (3)]	<u>perfectionează</u> <u>urii</u> <u>participare</u> <u>la</u> <u>cursurile organizate de</u> <u>Patriarhia Română</u> ".	Perfecționarea prin cursuri organizate la nivel de Patriarhie ar fi necesară, deoarece, fiind vorba de o instanță de apel sau recurs, pregătirea profesională ar trebui să fie cel puțin egală cu cea a membrilor din prima instanță.	profesionale reflectată în obținerea a cel puțin gradului II în preoție.
„Nu sunt zile de judecată duminicile și sărbătorile, și nici prima zi care urmează unei sărbători sau duminici”. [art. 99, al. (2)]	„Nu sunt zile de judecată duminicile și sărbătorile <u>religioase și legale (sau numai religioase)</u> și nici prima zi care urmează unei sărbători sau duminici”.	Sărbătorile sunt atât religioase, cât și legale. Ele trebuie respectate deopotrivă	„Nu sunt zile de judecată duminicile și sărbătorile <u>legale și religioase</u> și nici prima zi care urmează unei sărbători sau duminici”. [art. 93, al. (2)]
„(...) la propunerea președintelui și cu aprobarea mitropolitului”. [art.130, al. (1), lit. d)-e)]	„(...) la propunerea președintelui <u>Consistoriului</u> și cu aprobarea mitropolitului”.	Este necesar să se facă precizarea instituției bisericești a cărei președinte este persoana în cauză!	„(...) la propunerea președintelui <u>Consistoriului</u> și cu aprobarea mitropolitului”. [art. 120, al. (1), lit. d)-e)]
„(...) la propunerea președintelui și cu aprobarea	„(...) la propunerea președintelui <u>Consistoriului</u> și cu aprobarea	Este necesar să se facă precizarea instituției bisericești a cărei	„(...) la propunerea președintelui <u>Consistoriului</u> și

<p>Patriarhului României”.</p> <p>[art.130, al. (1), lit. f-g)]</p>	<p>Patriarhului României”.</p>	<p>președinte este persoana în cauză!</p>	<p>cu aprobarea Patriarhului României”.</p> <p>[art. 120, al. (1), lit. f-g)]</p>
<p>„Hotărârea Consistoriului privind recuzarea se pronunță în ședință <u>publică</u> și nu poate fi contestată”.</p> <p>[art. 152, al. (4)]</p>	<p>„Hotărârea Consistoriului privind recuzarea se pronunță în ședință și nu poate fi contestată”.</p>	<p>Conform art. 100 al. (1) din R. I. D. J., „ședințele nu sunt publice”. Cele două prevederi cuprinse în art. 152, al. (4) și art. 100, al. (1) din R. I. D. J., se contrazic.</p>	<p>„Hotărârea Consistoriului privind recuzarea nu poate fi contestată”.</p> <p>[art. 141, al. (4)]</p>
<p>„(...) la cerere se amnezază și o copie de pe hotărârea contestată, precum și alte acte în afară de cele depuse la dosarul de apel de la Consistoriul metropolitan”.</p> <p>[art. 169, al. (3)]</p>	<p>„(...) la cerere se amnezază și o copie de pe hotărârea contestată, precum și alte <u>acte în susținerea cauzei</u> în afară de cele depuse la dosarul de apel de la Consistoriul metropolitan”.</p>	<p>Nu orice acte se pot depune în apel sau recurs, ci numai cele care au legătură cu obiectul cauzei.</p>	<p>„(...) la cererea de recurs se amnezază și o copie de pe hotărârea contestată, precum și alte acte <u>pentru susținerea cauzei</u>, în afară de cele depuse la dosarul de apel de la Consistoriul metropolitan”.</p> <p>[art. 158, al. (3)].</p>
<p>„(...) Mitropolitul poate dispune admiterea sau respingerea cererii de <u>realizare a cauzei</u>”.</p>	<p>„(...) Mitropolitul poate dispune admiterea sau respingerea cererii de <u>revizuire a hotărârii</u>”.</p>	<p>E vorba de o revizuire, nu de o „realizare”. Inclusiv subcapitolul se intitulază „Revizuirea hotărârii”!</p>	<p>„(...) Mitropolitul poate dispune admiterea sau respingerea cererii de <u>revizuire a cauzei</u>”.</p>

[art. 178, al. (2)]			[art. 167, al. (2)]
„(...) Patriarhul României poate dispune admiterea sau respingerea cererii de reanalizare a cauzei”.	„(...) Patriarhul României poate dispune admiterea sau respingerea cererii de <u>revizuire a hotărârii</u> ”.	Recurentul nu face cerere de „reanalizare a cauzei”, ci de „revizuire a hotărârii” dată în instanța inferioară.	„(...) Patriarhul României poate dispune admiterea sau respingerea cererii de <u>revizuire a cauzei</u> ”
[art.179, al. (2)]			[art. 168, al.(2)]

Din amendamentele aduse de Arhiepiscopia Timișoarei au fost reținute un număr de 17 propuneri de fond și de formă. Ele au fost considerate benefice în mod diferit: în unele cazuri adăugirile și precizările au fost introduse în text așa cum au fost formulate; în alte situații s-a păstrat principiul de drept invocat, iar în alte împrejurări textul inițial propus a fost eliminat datorită explicațiilor justificative. Toate acestea le redăm mai jos, în formă de tabel, indicând articolele atât în forma inițială, cât și în cea finală.

Așadar, prin toate aceste îmbunătățiri legislative Arhiepiscopia Timișoarei și-a adus o contribuție mică, dar însemnată în elaborarea noului și importantului act normativ.